

אבני זכרון [שמות אנשים ונשים] (לעמבערג, תר"ם) להנאון מוה"ר רבי יצחק ראזוויטש זצ"ל אבד"ק ארוזאוויניץ יצ"ו

שמות אנשים אות א' אליה'

אליהו. ב"ב מסתמא בוי"ו בסוף כי בן כתוב שם אליהו הנביא אלא בה"א מקומות נכתב חסר ויעקב נכתב בה"א מקומות מלא משום שלקח יעקב הוא"ו מאליהו הנביא למשכון שיבוא לבשר הנאולה לישראל בו'.

נ"ב. עי' אשכול ה' מילה (סי' מ' דף קל"ב) שהביא ג"כ מדבר זה, ובנחל (שם אות י"ב) הביא מרש"י בחקתי ותה"ד (סי' ר"ט), וכתב אך לא מצאתי במדרש, וכנראה מרבינו שהי' כתב בן בפרד"א שממנו שאב הכותב בפרק זה. וצ"ב למה לקח הערבון בה' מקומות ואפשר דהיו צריכין ה' גאולות אחרי מות יעקב אבינו גאולת מצרים וד' מלכויות ואם במצרים הי' ע"י משה מ"מ זכותו של פנחס הי' עמהם כמ"ש ולא כליתי אב"י בקנאתי עכ"ד. והיינו כמ"ד פנחס זה אלי' בב"מ (דף קר"ד) שהביא הנחל שם מקורם (אות י"א).

ומצאתי במדרש תלפיות (ענף אדי ואלישע) מילקוט דוד, הואיל משה באר את התורה, הואיל אותיות אליהו, ר"ל אלי' יבאר הקושיות וספיקות דמשה שהם במדרגה אחת בזה, דמשה לא אכל לחם מ' יום ואלי' הלך בכח האכילה וכו' ע"ש. נשמע מזה אליהו בוא"ו בסוף וצ"ע.

וראיתי באדרת אלי' להגר"א (דברים פ"א פ"ה) בקרא בעבר הירדן הואיל משה באר, דעתיד לעמוד כבוד פה ואלי' עתיד לבארם וזה הואיל משה באר את כו' ואליה' לצור מחסי כו'.

ובספה"ק שכרי לוחות ממחר"י מנעמירוב שנהרג בשנת ת"ח בליקוטים (רכ"ה ע"א), יעקב איש תם יושב אוהלים, תם פירושו מלא בוא"ו מאליה' וזהו אוהלים אותיות מאליהו, והתי"ו של תם עם ישב חסר במסורת הוא תשב"י, והמ"ם מתם עם יושב מלא עולה משיח כו', פתחו ואמרו שמע ישראל כי שמע עולה משיח אליהו כו'.

ובספר המדות מבעל המחבר לקוטי מהר"ן בליקוטים שאחר הקדמה א'תה ה'וא ו'שנותיך ל'א י'תמו, צירוף אלי', שנכלל בהשי"ת והוא חי לעולם... האדם והחי יתן אל לבו... יחשוב על תכלית הנצחי שהוא לאחר התחי' שתהי' ע"י אלי' שיבשר הנאולה... כשרו"ל, ו'אמת ד' ל'עולם ה'ללי' צירוף מלי' בנאולה אחרונה כתוב כי הלך לפניו י' ומ"א אספכם אלקי ע"ש... בצירוף אלי' שאלי' יבשר הנאולה יע"ש.

מב"ל זה מוכח אלי' מלא ואו.

ובספר אמרי נועם עה"ת מהנה"ק מדויקוב (פ' ק' ויבא הפליט), ראיתא בספרים שנשמת אליהו הי' אצל האבות מקרא וישובו ה'מלאכים אל' יעקב ל'אמר ר"ת אלי', ולזה ויבא הפליט אתוון אליהו ושאר אותיות עולה מיכאל ע"כ.

ובפ' וירא כתב רבשעת מצות מילה נתגלה אלי' ורמו בר"ת לבקר א"ת ה'חולה ו'הוא י'ושב ר"ת אלי' ע"כ. ובבעה"ט פ' וישלח בקרא א"בא אל א'דוני ש'עירה ס"ת אלי"ה ע"כ. משמע חסר.

ובשלחן המערכת בשם הילל דרמו בתורה בסופה מש"ה לעיני' כ"ל ישראל דס"ת הילל מלא, וכן א"ל מו"ל פנ"י המנור"ה הילל למפרע, וכן להודיע לבני אדם למפרע הילל חסר, כ"ל הנשמ"ה תהל"ל ס"ת הילל, סיים דאין לסמוך על רמזים.

בשו"ת הרש"ם (ה"ב סי' רנ"א) ובמפתחות שם בהשמשות לס' רנ"ב, רכ"ב ע"א), מביא מהסכמתו על דברי אברהם ומנהג לכתוב אליהו דמתקרי אלי' יע"ש. ובספר פרי הדר (דף קכ"ה א') מביא למעין גנים בשם הג"ר מענדל לכתוב אליהו...גט אחד וכן המנהג בשם עכ"ד, ועי' שו"ת שדה יהושע (סי' מ"ט אות א') משו"ת רבינו חיים כהן (סי' ס"ב).
אוצר החכמה

שמות אנשים אות י' - מעגלי תשובה סק"א

ואם כפי העולם נקרא איציא בו'.

נ"ב. במדינתנו כותבין איש"א ועיין בספר ד"ח (ה"ב סי' קט"ו) ובספר באר משה ובספר מנחת ברוך (דף ד' ע"ב). (סק"י) ובנט"ש שם בכתב איצק אינו פסול ובספר שלחן המערכת.

ובן נודע הרב מאפמא רח"י 1234567 ורבי חיים יוסף ב"ח נ"י תמיד. ובשו"ת שדה יהושע (סי' ל"ה ב"ל ה' דף מ' ע"א) איש"א, ובספר מלאת אבן (ה"ב על א"ה ססקב"ט) איש"א בטית שין, דדמי לגאמשר"ק יע"ש. בן הגיעני גט מווארשא שסידר המו"ץ הגר"י פ"ב והגאון רבי יצחק פיינענבוים וכתב איש"א.

ובקנאות סופרים לרבי שלמה קלוגער (רכ"ד ע"ב) בגט שכתבו יצחק המכונה איצי"א ודמתקרי יצחק ל"ב דהי' להקדים דמתקרי יצחק ל"ב ומסופק דא"צ להזכיר שם איציא דהוה קיצור השם מיצחק כמו דא"צ להזכיר איצק איצקל דהוה בשם גענועים, ואולי איצק ניהו דאין בו ראש שם יצחק מ"מ סופו בגוף, לכך הו' קיצור השם אבל איצי"א אין בו ראש יצחק ולא סופו מש"ה צריך לכתבו, וכעת אני מסופק בזה לכן יפה עשו שכתבו רק צריך לעשות להיפך מיהו מה שעשה עשוי עכת"ד.

והזכיר שם ששה פעמים איצי"א, ודוחק שהכל ט"ס תצ"ל איש"א בט' ש' ולא בצדיק, ולדבריו ג"כ מסתבר אם יזכר בצדיק יהי' עכ"פ באמצע אות צדיק משום יצחק ודומה לקיצור השם, ואולי דוקא ראש או סוף יצחק אבל צדיק שבאמצע שם יצחק אינו ענין לקיצור השם.

שמות אנשים אות ע' - מעגלי תשובה סק"א

[עקיבא]. ויראה שיש להביא ראה הנכתב בא"ף ממה שכתב בס' ראב"ה סי' תקל"ז שמעתי ממורנו ר' שמואל החסיד אשר חיבת אבינו מלכנו במנן עקיבא יסדה בו.

נ"ב. ידוע דראב"י היה רבו של בעל א"ו הגדול, וכעת זכינו לאורו ובריש הקדמה נותן טעם לקריאת ספרו א"ו משום שהאיר הקב"ה עיני' שמצא בקרא אור זרוע לצדיק ולישרי לב שמחה דס"ת עקיבא ומכאן דיש לכתוב עקיבה בה"א ולא בא"ף ועש"ה, ואיך יפלוג על רבו הראב"י. גם הביאו בשם האר"י הקדוש ג"ב דמקרא או"ל"ש דס"ת עקיבא, ועיין ספר בעלי ברית אברהם שזכינו לאורו בשנתרל"ד בתהלים צ"ז בקרא דאדובי ד' שמפרש הקרא עפ"ד האר"י הנ"ל עש"ה, ובספר מגלה עמוקות (פ' וקרא) משנ"ה גימטרי' רב"י עקיב"א המוסר תורה שבע"פ, ובהקדמה לספר תיקון עירובין לירידי הרב ר"א מבארנוב (ולעיל ד"ו ע"א בגליון) ובסה"ק אמרי נועם (ח"ב רמזי תג שבעות דף י"ט ע"ב) עקיב"א ר"ת י"ש קונ"ה עולמ"ו בשע"ה אח"ת יע"ש.

שמות נשים אות ב'

ביל"א. בא"ף וכו'.

נ"ב. ביל"א בחד יוד. ושמעתי בשם הה"ק רר"ב מפרשיסחא שנשאל מאחד שנולד לו תאומים שתי נקבות ולאחת רצה לקרוא ביל"א ושאל שם על השני' וצוה לקראותה ליבא, כי ליבא וביל"א אחת רק בהיפך אותיות ע"כ שמעתי, א"כ נשמע ג"כ ביל"א בחד יוד ואם חותמת בייל"א בשני יודין צ"ע.

שמות נשים אות ט - מעגלי תשובה סק"ג

[טויבא] ועיין שו"ת אבני צדק סי' קי"ט בו.

נ"ב. ובשו"ת דברי חיים (ח"א א"ה סי' ע"א) ובשו"ת חתנו עמק שאלה (א"ה סי' נ"ה) מוכח ששם כותבין טויבא. ובספר מנחת ברוך על קונטרס השמות שבפתחי תשובה (סוף אות ט) משם אר"י לכתוב טאבא. ובשו"ת אבני צדק להגה"צ מסיניט לא מצאתי מזה. ובהנהגות הרי"ש על טיב גיטין (עוד טויבא) כתב דהעיקר כב"ש, וגם הטיב גיטין חזר בו כמ"ש במ"ח (סי' ס) ע"ש, גם הטיב גיטין בעצמו בשו"ת שלו בית אפרים (א"ה סי' פ"ה) האריך בפירוש בגט שנכתב סאש' טויבא ונקראת רק טויבא אך להתנהג ולא העיר כלל מטיבא שיכתוב טאבא, אך דו"ל דדבריו בשו"ת ה' מוקדמים לדבר' שבט"ג וכן בדברי חיים על שמות בטויבא משמע הכרעתו כב"ש, ודבריו בשו"ת ח"א (סוסי' ע"א) הנ"ל לא ידעתי מי קדים, וכן ספק בכללים דהרא"ש אם שו"ת עיקר או הרא"ש. ובספר באר משה (דף ק"ד ע"ב) כשהביא לשו"ת בית אפרים (סי' פ"ה) הנ"ל העתיק טאבא בא"ף ואולי ט"ס.

שמות נשים אות ש' - באר יצחק סק"ג

[שינרל]. ושם שינרל רב' הב"ש ביד' אחר הדל"ת היינו כשדוחקין החיריק, ובמדינותינו א"צ לכתוב רק שינרל בלא יו"ד אם לא שחותמת עצמה ביו"ד.

[אח"ח 1234567]

נ"ב. כ"כ בטיב גיטין כאן (סק"ג). ואם חותמת שינרל בשני יודין עיין דברי חיים בשער הנקודות (ר' ה' ע"א). ובשער הת' (קף כ"ה ע"א) משו"ת אר"י דבי עילאי והיא נדפסה בא"ה שם (סי' ל"ג) יע"ש, ובשו"ת הדברי חיים (ח"א א"ה סי' ס"ה, וח"ב סי' קי"ז י"ח י"ט, וס"ס ע"ה) יע"ש. ובשו"ת מנחת משה בסוף בחוקי השם (סי' ד"א) ובגליון שמה, אבל בחותמת בחד יוד או שאינה יודעת לחתום אולי מודה הדבר"ח דסגני בגמ' א', ואף שמלשון השאלה מבעל דבר"ח באר"י דבי עילאי משמע גם באינה יודעת לחתום כלל הוה אפשר כמו שחותמת בחד יוד (ובאר"י דב"ע נזכר כמה פעמים שינרל בלא יוד אחר הדל"ת וכן ריזל בלא יוד אחר הוי"ן, ודוחק שט"ס בזה).

ובספר באר משה (קף ח' ע"ג) מבה"מ מנה"מ ז"ל ובחדושי אנשי שם (קף ע"ד ע"א) שם נכרי שאצ"ל (אם דלא נשאל שם על שינרל או שינרל) ובסי' קי"א וסי' קי"ג בשם רוסא שינרל דהאריך ברוסא בלא יוד ולא הזכיר שינרל בשני יודין.

בשבת ער"פ יוצאים יד"ח סעודה שלישית ע"י הזמירות

בזמור שבת היום, לעשות היום שלש סעודות, את השם הנכבד לברך ולהודות. אפשר לומר בזה עפי"ד המג"א בשו"ע או"ח בהל' פסח (סי' תמ"ד סק"ג) לגבי ערב פסח שחל להיות בשבת שאי אפשר לקיים סעודה שלישית בפת, והביא בשם השלה"ק שהביא בשם הזוה"ק שרבי שמעון בן יוחאי הי' עוסק בתורה במקום סעודה שלישית. ובאמת גם באמירת זמירות יכולים לצאת ידי חובת סעודה שלישית, שהרי הזמירות מיוסדים המה על פסוקי התורה ודברי חכמז"ל בנגלה ובנסתר. **וזהו**, לעשות היום שלש סעודות, דהגם דהמצוה היא לקיים חובת היום בשלש סעודות כדבעי, מ"מ לפעמים, כגון ערב פסח שחל בשבת יכולים לצאת א' מהסעודות דהיינו סעודה שלישית, ע"י את השם הנכבד לברך ולהודות, דהיינו הזמירות, וכדמשמע מזוה"ק.

(קדושת ציון ח"ב - לשבת ערב פסח)

[אוצר חכמות]

הגאון רבי חנינה אברהם לייטנער זצ"ל

אב"ד ור"מ דק"ק מאנטיווידעא יצ"ו

בענין איסור קדמון שלא לדור במדינת ספרד

[הערות]

הגאון הצדיק רבי אברהם לייטנער זצ"ל נולד בחודש אלול תר"ץ לאביו מוה"ר נפתלי צבי ע"ה מגרויסווארדיין יצ"ו, בימי הרס עולם מלט לנפשו מיד שאול בחמלת ה' עליו, ועלה לארצה"ק שם קנה הודו והדרו ויצק מים על ידי רבו המובהק הגר"צ דושינסקיא זצ"ל גאב"ד עיה"ק ירושלים ת"ו, נחשב כארי שבחבורה אף בהיותו מצעירי התלמידים. בהגיעו לפרק האיש מקדש דברו בו נכבדות נכדת רבותה"ק מצאנז ובאבוב בת הגה"צ המפורסם רבי צבי הירש מייזליש זצ"ל מווייצען יצ"ו שהי' חתן (בזיוויר) הגה"צ רבי חיים יעקב ט"ב מלימאנוב זצ"ל הי"ד חרב"ן כ"ק אדמו"ר מהר"ש הראשון זי"ע.

בשנת תשי"ט נלקח אחר כבוד לשמש כאב"ד בעיר מאנטיווידעא במדינת אראגוויי שבדרום אמעריקא יצ"ו והרבה שם פעלים לתיקון הדת. כשהעתיק מושבו לווייליאמסבורג כיהן כר"מ בשיבת סאטמאר בבוקלין יצ"ו תחת צלו של הגה"ק מהר"י ט"ב מסאטמאר זצ"ל, בשנת תש"ל יסד בית המדרש וישיבת "בנין דוד" ע"ש חו"ז הגאון רבי דוד דוב מייזליש זצ"ל הי"ד אבדק"ק אוהעל, שם הרביץ תורה ויראה לרבים והעמיד תלמידים הגונים. הי' מגדולי וחשובי הרבנים ומעמודי ההוראה בניו יארק. הסתופף בצל גדולי וצדיקי הדור זצ"ל אשר קרבוהו והעריצוהו, וקירבה יתירה נודעת לו מכ"ק רבותינו מבאבוב זי"ע בהיותו גם שאר וקרוב משפחה. ובמיוחד באה לידי הכרה, בעת משוש דודים אפריון צאצאיו, שהי' עורך מסיבת שבע ברכות מיוחדת לכבודו של כ"ק מרן אדמו"ר מהר"ש זצ"ל דודו, שהשתתף בה בחדווה עילאה.

[בשנת תשמ"ט חלה וצוה הרה"ק מהר"י מפשעווארסק זצ"ל להוסיף לו שם, ומאז נקרא חנינה אברהם]. נלב"ע י"ח לחודש חשון תשס"ח, לדאבון לב תלמידיו שומעי לקחו וכל מכיריו. יהא זכרו ברוך.

תשובה דלהלן אשר כתב לחותנו הגה"צ מווייצען זצ"ל, הי' מיועד ומוכן לראות אור בשו"ת בנין צבי ח"ג - אשר למעשה מעולם לא עלה על מכבש הדפוס - ורואה כאן אור לראשונה. יהא הדברים לזכרון ועילוי לנשמתו הטוהרה.

חותנו זצ"ל מקדים לתשובתו אמרים קצרים ונעתיק בזה לשונו: "הנה מקום אתי להעתיק בענין זה מה שכתב לי בענין זה חתני היקר צמיד לבבי הרב הגאון המובהק צדיק תמים וכו' מהו"ר אברהם לייטנער שליט"א אב"ד ור"מ דקה"י מאנטעוויידע במדינת אוראגוואי יע"א לישב השגות הרב הגאון מהרש"א ווערטהיימער ז"ל על דברי כ"ק מרן הגאון ממונקאטש ז"ל ובירור שיטת הראשונים בסוגיא דספק דרוסה בדברים ישרים ונחמדים ומחמת חביבות אמרתי ליתן מקום לדבריו היקרים".

תודותינו נתונות בזה לכבוד ידידנו היקר הרה"ג דוד צבי הירש מייזליש שליט"א מבני ברק יצ"ו אשר מסר לנו תשובה הלזו להדפיסו, ברכות התורה יחולו על ראשו.

